

## Therapeutische visie Rustenburg

Patiënten die zich aanbieden zoeken hulp voor een veelheid aan klachten. Deze zijn vaak een manier van omgaan met een onderliggend probleem. Deze onderliggende problemen zien we als een conflict. Een conflict tussen onze driften, onze verlangens, onze angsten en wat (niet) kan, mag en moet. Tussen wat ons drijft en wat ons tegenhoudt. Het conflict speelt zijn rol zonder dat we er ons bewust van zijn. Het leeft in ons onbewuste. De klachten lijken in eerste instantie onbegrijpelijk. Angst, relationele problemen, frustratie, neerslachtigheid, ... zijn in onze psychoanalytische visie uitingvormen van een gebrekkige oplossing voor dat conflict.

De psychoanalytische visie differentieert Rustenburg doorgaans van andere aangeboden residentiële en semi-residentiële behandelvormen in Vlaanderen.

Rustenburg biedt geen standaardoplossingen. We gaan er van uit dat de particuliere oplossing veeleer besloten ligt binnen de patiënt zelf. Het begeleiden van de patiënt op een systematische en wetenschappelijk onderbouwde psychoanalytische en psychotherapeutische manier in de zoektocht naar zichzelf en de ander op zowel bewust als onbewust niveau is onze expertise. Rustenburg biedt een plek, *de tijd en de ruimte* waar men kan op zoek gaan naar het onderliggende conflict en van waaruit een ander antwoord kan worden geformuleerd dat minder lijden en een grotere *authenticiteit* inhoudt.

Doorheen het therapeutische proces kan de patiënt een beter zicht krijgen op de verreichende werkzaamheid van dit onbewuste. Idealiter geraakt hij voorbij datgene wat hem in zijn ontwikkeling heeft belemmerd, of het nu een trauma was, een irreële angst of een te heftig verlangen. Het is onze betrachting dat hij de illusie tot een probleemloos leven kan loslaten waardoor het eigen tekort en het tekort van de omringende wereld meer in balans kan worden gebracht.

Groepswerking staat in de behandeling in ons centrum, op de ambulante begeleiding na, centraal. Naast de psychoanalytische benadering vormt dit het tweede grootste verschil van ons centrum met het doorsnee aanbod in Vlaanderen. Omdat problemen, verbonden aan de voorgeschiedenis van de patiënt zich herhalen in relatie tot andere personen (het mechanisme van de overdracht) ligt de oplossing mee besloten in de relatie tussen de patiënt, de hulpverlener en de medepatiënten. Het aan de slag gaan met deze herhaling kan een opening creëren om tot andere keuzes en oplossingen te komen, waarbij patiënt meer (be)grip kan krijgen (voor) op zichzelf en de hem omringende wereld. De groep wordt in ons centrum bijgevolg niet enkel gezien als een plek waar mensen samen behandeld worden maar ook als een gegeven op zich. Het is de plek waar de patiënt samen met de ander gaat onderzoeken wat er in zichzelf en in de ander omgaat en welke achterliggende betekenis dit heeft. Met een groep kan op een veelheid van manieren worden omgegaan. Afhankelijk van de groep is er meer of minder duidelijkheid en structuur nodig om het beoogde doel te bereiken. In sommige groepen overweegt de aandacht voor het individu in de groep en in andere groepen overweegt de groep op het individu. Deze zaken vergen een zorgvuldige afweging die verschillend kan worden ingevuld per paviljoen en per discipline.

De omgeving dient *veilig* genoeg te zijn om tot een voller spreken te komen. Een spreken voorbij de schroom, verwachte antwoorden en de aanpassing aan vermeende verwachtingen van medepatiënten of team. Een spreken dat een tot dan toe ongekende logica volgt. Een logica die pas duidelijk kan worden via de vrije associatie. Rustenburg is een plek waar banden worden gevormd en *verbondenheid* ontstaat. De *veiligheid*, nodig voor het

therapeutische werk, kan er maar komen door het samenbrengen van mensen die in staat zijn om samen te werken, die bereid zijn zichzelf in vraag te stellen en zich in vraag durven laten stellen. Het vergt een bepaalde mate van frustratietolerantie; niet alles is immers (tegelijk) mogelijk. De patiënt wordt verondersteld een zekere mate van angst, onvoorspelbaarheid en agressie te kunnen verdragen met voldoende *vertrouwen* in, *respect* voor en nieuwsgierigheid naar zichzelf en de ander.

Een ondergrens voor bovenbeschreven capaciteiten is moeilijk te bepalen. Gezien het belang van de groepswerking in ons centrum is deze inschatting niettemin belangrijk. De start van een behandeling in ons centrum vergt dan ook een (intake)gesprek met één van onze psychiaters. Het gesprek dient voornamelijk om samen met de patiënt te kijken of deze vorm van behandelen geschikt is voor hem of haar.

Rustenburg is een therapeutisch milieu dat ontstaat door het werk van zowel patiënten als team. Dit creatieve proces ontstaat door het werk van zowel patiënten als team. Het vormt een dynamisch en levendig geheel, gedragen door een empathisch en tactvol team dat ruimte tot spreken creëert. Dat betekent dat het team luisterbereid is aan de ene kant maar dat het tegelijkertijd op een tactvolle manier het zwijgen kan doorbreken over datgene wat tot nu toe niet kon of mocht gezegd of gehoord worden. Dat lukt niet steeds via het woord. Niet enkel omdat praten pijnlijk kan zijn maar ook omdat de patiënt zich verdrongen inhouden of affecten niet herinneren kan. Soms vinden herinneringen, ideeën, fantasieën hun expressie langs non-verbale weg van het muzikale of het (uit)beeldende of kan het lichaam via beweging of drama ons spreken. Het team daagt de patiënten uit om te blijven exploreren en nodigt hen uit om te blijven investeren in het eigen verhaal en in het verhaal van de ander. Het kan de patiënten in staat stellen om in contact te komen met hun binnenwereld en die van de anderen.

Familie, gezin, vrienden en professionele kring hebben een vitale functie in het psychische welzijn. Zelfs al dragen ze soms bij tot problematische situaties ze vormen vaak een deel van de oplossing. Hoe groter deze *gedragenheid* hoe groter de kans op verandering. Wij laten de realiteit buiten Rustenburg niet los. We kunnen pas van echte verandering spreken wanneer deze ook verankerd wordt in de buitenwereld.

Met de opgenomen patiënten werken we tot op het punt waarop de symptomen grotendeels zijn verdwenen of draaglijk geworden zijn en de patiënt zonder ons verder kan. Het verder doorwerken van het op gang gebrachte psychotherapeutische proces kan plaatsvinden buiten de afdeling waar de patiënt verbleef. Gezien de nauwe samenwerking met de ambulante verwijzers kiezen we hierbij in eerste instantie om de mensen terug te oriënteren richting de vertrouwde ambulante therapeut.

Patiënten kunnen er voor kiezen om het proces bij ons ambulant of semi-residentieel te vervolledigen. Een doorverwijzing vergt afstemming met de patiënt en (vaak ook) zijn omgeving. Afhankelijk van de nood van de patiënt kan dat een veelheid van zaken betekenen. Ambulante psychiatrische en psychotherapeutische zorg zijn in onze polikliniek mogelijk. Daar waar een intensere begeleiding nodig is kan de patiënt aansluiten bij onze semi-residentieële behandeling.